

Γιώργος Σακαλλιέρος

Το Συμφωνικό Κοντσέρτο για πιάνο και ορχήστρα (1935) του
Μανώλη Καλομοίρη:

η μεγάλη οργανική μορφή ως αφορμή και μέσον απεικόνισης
όψεων του «εθνικού»

Η ιδιαίτερη θέση που κατέχει στην εργογραφία του Μανώλη Καλομοίρη το Συμφωνικό Κοντσέρτο για πιάνο και ορχήστρα του 1935, έγκειται στην εξισορρόπηση φαινομενικά ετερογενών παραγόντων: η εκτενής συμφωνική επεξεργασία και η δεξιοτεχνική σολιστική γραφή συνδιαλέγονται με την εμφάνιση παραδοσιακού μουσικού υλικού, τη διαχείρισή του μέσα από δυτικότροπες τεχνικές (παραλλαγές/μεταμορφώσεις, αλλά και τη μεγάλη μορφή) και τη συμβολιστική απεικόνιση προσωπικών ετεροαναφορών κατά το πνεύμα και το γράμμα της Εθνικής Σχολής. Η παρούσα ανακοίνωση εξετάζει το έργο από ιστορική και αναλυτική σκοπιά, μέσα από τις πηγές του μουσικού υλικού (χειρόγραφα και έντυπες εκδοχές), κείμενα προγραμμάτων συναυλιών, κριτικές, κείμενα και αλληλογραφία του Καλομοίρη για το έργο, καθώς και ανέκδοτα κείμενα νεότερων μελετητών. Επιπλέον, η αναδίφηση της παρτιτούρας συναντά την αισθητική ανάλυση της ερμηνείας, μέσω ζωντανών εκτελέσεων και ηχογραφήσεων του έργου, με σκοπό να επισημανθούν, λεπτομερέστερα, ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του (μελωδική υφή, αρμονικές εξυφάνσεις, ενορχηστρωτικές και μορφοδομικές επιλογές), σε σύγκριση και σχολιασμό με τα γραπτά τεκμήρια. Τέλος, εξετάζεται η θέση του έργου μέσα στη συμφωνική δημιουργία του Καλομοίρη, μέσα στην ευρύτερη νεοελληνική εργογραφία του κοντσέρτου για πιάνο, αλλά και ως παρουσία στην κατηγορία εναλλακτικών «κοντσερτάντε» έργων για πιάνο και ορχήστρα στην έντεχνη δυτικοευρωπαϊκή μουσική, κυρίως, αλλά όχι αποκλειστικά, της περιόδου του μεσοπολέμου.

Ο Γιώργος Σακαλλιέρος είναι επίκουρος καθηγητής ιστορικής μουσικολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, με έμφαση στη μελέτη της νεοελληνικής μουσικής (19ος-20ος αι.). Είναι διδάκτωρ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών (2005), αριστούχος απόφοιτος του αντίστοιχου Τμήματος του Α.Π.Θ. (1996), καθώς και διπλωματούχος σύνθεσης, ανωτέρων θεωρητικών (τάξη Α. Μπαλτά) και κιθάρας από το Ωδείο Μουσικό Κολλέγιο Θεσσαλονίκης. Έχει πραγματοποιήσει επιστημονικές ανακοινώσεις σε διεθνή συνέδρια μουσικολογίας και ελληνικής φιλολογίας, στην Ελλάδα και το εξωτερικό, και έχει εκτενή αριθμό ελληνικών και ξενόγλωσσων επιστημονικών δημοσιεύσεων. Συνεργάστηκε, ως συγγραφέας λημμάτων για την ελληνική μουσική, με το Grove Music Online. Είναι συγγραφέας των βιβλίων Dimitri Mitropoulos and His Works in the 1920s The Introduction of Musical Modernism in Greece (Athens: Hellenic Music Centre, 2016) και Γιάννης Κωνσταντινίδης (1903-1984). Ζωή, έργο και συνθετικό ύφος (Θεσσαλονίκη: University Studio Press, 2010). Το συνθετικό του έργο περιλαμβάνει περίπου 35 τίτλους. Έλαβε το Α΄ Βραβείο του 1ου Πανελληνίου Διαγωνισμού

Σύνθεσης "Δημήτρης Δραγατάκης", της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών, το 2003. Είναι τακτικό μέλος της Διεθνούς Μουσικολογικής Εταιρίας (IMS), της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών, ιδρυτικό μέλος της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρίας και μέλος του Εργαστηρίου Σύγχρονης Μουσικής του Τμήματος Μουσικών Σπουδών Α.Π.Θ.